

xv

humani non sit dubitabile ex duobus dicitur. uno modo quod per determinatas vias proceditur ad determinatos fines. sic contingit in artibus que habent certas vias operandi. sic scriptor non dilatur quanto libas trahere debeat. hoc enim determinatum est per artem. Alio modo quod non multum refert verum sic vel sic fiat. et ista sunt minima que per artem adiuvant vel impediunt respectu finis. et sequitur quod autem parum est quod si non accipit rationem et ideo de duobus non dilatur quantum ordinatur ad finem ut philosophus dicit scilicet de rebus suis et de his que sunt determinata qualiter fieri debent in operibus artium preter quasdam diciturales ut gregorius missenus dicit. ut puta medicinalis negotiaria et hominorum.

Ad. i. q. d. d. m. q. electio presupponit consilium ratione iudicij vel sine. unde quoniam iudicium vel sententia manifesta est et absque inquisitione non requiritur consilium inquisitione.

Ad. ii. d. d. m. q. r. o. m. rebus manifestis non inquiruntur. si statim iudicatur et ideo non oportet in omnibus que ratione aguntur esse inquisitionem consilij.

Ad. iii. d. d. q. quoniam aliquid per unum potest fieri si diuisis modis. dubitacione potest haberi sicut et quoniam sit per plura. et ideo opus est consilio. si quoniam determinatur non solum sed modus tunc non est opus consilio.

Ad. v. sic procedit. videtur quod consilium non procedat modo resolutionis. consilium enim est de his que a nobis aguntur. si operaciones nostre non procedunt modo resolutionis si magis operacionis scilicet simpliciter ad operacionem. Consilium non sic procedit modo resolutionis. Consilium est inquisitione rationis. si ratio a priori incipit et ad posteriora devenit secundum convenientiam ordinem. Cum ergo preterita sint pota presentibus et presentibus pota futuris in dilando videtur esse procedendum a presentibus et preteritis in futura. quod non patet ad ordinem resolutionis. Ergo in consilio non servatur ordo resolutionis.

Ad. consilium non est de his que sunt nobis possibiliter. ut dicitur in iii. et. si an sit nobis aliquid possibile perpenditur ex eo quod possumus facere vel non possumus. ut peruenimus in illud. Ergo oportet inquisitionem et consilium a presentibus incipere. Sed contra est quod philosophus dicit in iii. et. quod ille qui dilatur videtur querere et resolutionem. Ratio. d. d. m. q. in omni inquisitione ne oportet incipere ab aliquo principio. quod quidem si sic est prius in agnitione ita etiam prius sit in esse non est processus resolutionis. si magis operacionis. procedit enim a causa in effectum est processus operacionis. nam cause sunt simpliciores effectibus. si autem id quod est prius in agnitione sit posterior in esse est processus resolutionis ut patet cum de effectibus manifestis iudicamus resolutionem in causas simpliciores. principium autem in inquisitione consilij est finis qui quidem est prior in intentione ne posterior tamen in esse. et sic oportet quod inquisitione consilij sit resolutionis incipere scilicet ab eo quod in futuro attenditur quousque pervenitur ad id quod statim agendum est.

Ad. i. q. d. d. m. q. consilium quidem est de operacionibus. si ratio operacionum accipitur ex fine. et ideo ordo rationandi de operacionibus contrarius ordinem operandi.

Ad. ii. d. d. m. q. r. o. incipit ab eo quod est prius secundum rationem. non autem secundum ab eo quod est prius tempore.

Ad. iii. d. d. m. q. de eo quod est agendum preter finem non queremus an sit possibile si non est agendum finem et ideo per prius oportet inquirere an conveniat

ad ducendum in finem quod si diceretur an sit possibile.

Ad. v. sic proceditur. videtur quod inquisitione consilij procedat in infinitum. consilium enim est inquisitione de particularibus in quibus est operatio. si singularia sunt infinita. Ergo inquisitione consilij est infinita.

Ad. sub inquisitione consilij cadit considerare non solum quid agendum sit. sed etiam quod impedimenta tollantur. si quibus humana actio potest impediri et impedimentum tolli potest per alia ratione humana. Ergo in infinitum remanet querere de impedimentis tollendis.

Ad. inquisitione scientie demonstratur non procedit in infinitum. quod devenire in alia principia per se nota que omnino determinata certitudinem habent. si talis certitudo non potest inveniri in singularibus contingens que sunt variabilia et incerta. Ergo inquisitione consilij procedit in infinitum.

Sed contra. nullus movetur ad id ad quod impossibile est quod perveniat ut dicitur in i. de celo. si in infinitum impossibile est transire. si ergo inquisitione consilij sit infinita nullus consilium incipit quod potest esse falsum.

Ratio. d. d. q. inquisitione consilij est finita actu ex duplici parte. scilicet ex parte principij et ex parte finis. accipitur enim in inquisitione consilij duplex principium. unum primum ex ipso genere operabilium et hoc est finis de quo non est consilium. si supponitur inquisitione ut principium ut dicitur in e. aliquid quod ex alio genere assumptum. sic et in scientis demonstrativis una scientia supponit aliam de quibus non inquiruntur. huiusmodi autem principia que in inquisitione consilij supponuntur sunt quousque sunt per sensum accepta. ut patet quod si sit pams vel ferrum. et quousque sunt per aliam scientiam perculatam vel per actum in volu agnita. sic quod in ephal est a deo prohibita. et quod homo non potest vivere nisi nutretur atque nutrimetur a venientia. et de istis non inquiruntur consilia. Terminus autem inquisitionis est illud quod statim est in preterita ut faciamus. sic enim finis huius ratione principij ita id quod agitur. propter finem huius ratione conclusionis. unum id quod primo agendum occurrit huius ratione ultime conclusionis ad quam inquisitione terminatur. nisi autem prohiberentur consilium potentia infinitum esse secundum quod in infinitum presentia alia occurrunt consilio inquirere de.

Ad. i. q. d. d. q. singularia non sunt infinita actu si in potentia tantum.

Ad. ii. d. d. q. licet humana actio possit impediri. non tamen si huiusmodi impedimentum patitur. et ideo non spero operari considerari de impedimento tollendo.

Ad. iii. d. d. m. q. in singularibus contingens potest aliquid accipi certum et si non simpliciter tamen ut non potest assumitur in operacione. scilicet tamen emi sedere non est necessarium. si enim sedere dicitur sed et necessarium est. et hoc per certitudinem accipi potest.

Deinde considerandum est de assensu. Et circa hoc queruntur quatuor. Primo utrum assensus sit actus appetitivus vel appetitus huiusmodi.

Secundo utrum veniat brutis animalibus.

Tercio utrum sit de fine. vel de his que sunt ad finem.

Quarto utrum assensus in actu patet solum ad superiorem partem.

Ad. i. sic proceditur. videtur quod assentire solum potest ad preterita anime apprehensiva. augustinus enim in xii. de tri. assensu attribuit superioribus rationibus. si ratio nominat apprehensiva virtutem. Ergo assentire patet ad apprehensiva virtutem.

Consequenter est simul sentire. sed sentire est apprehensio potentie. Ergo et assentire.

